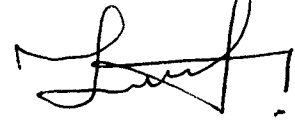

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Tarım Bakanı Sayın İbrahim Yumaklı tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını, Anayasanın 98 ve İçtüzüğü'nün 96. maddeleri gereğince arz ederim. 04.09.2023

Sevda Karaca Demir
Gaziantep Milletvekili

Ülkemiz, Antep fıstığı üretiminde İran ve Amerika Birleşik Devletleri'nin ardından dünyada üçüncü sırada gelmektedir. Sıcak-kuru iklime sahip bölgeleri sevdiği için iklim, hava koşulları ile toprak yapısı açısından Antep fıstığı yöremize en uygun üründür.

Bakanlığınızca yayımlanan “Tarım Ürünleri Piyasaları, Haziran 2023” raporuna göre, üretimin 78 bin ton olduğu 2017-2018 sezonunda 218 ton ithalat yapılırken, üretimin 85 bin ton olduğu 2019-2020 sezonunda 198 ton Antep fıstığı ithalatı gerçekleşmiştir. Fakat üretimin artarak 100 bin tonun üzerine çıktığında ithalatın da arttığı görülmektedir. Örneğin üretimin 240 bin ton olduğu 2018-2019 sezonunda 19 bin 417 ton ithalat yapılırken, üretimin 296 bin 376 ton olduğu 2020-2021 sezonunda 20 bin 132 ton ithalat gerçekleşmiş ve üretimin yaklaşık 120 bin tona ulaştığı 2021-2022 sezonunda ise son beş yılın rekoru kırılarak 23 bin ton Antep fıstığı ithalatı yapıldığı görülmektedir.

Yarattığı ekonomik gelir nedeniyle yeşil altın olarak adlandırılan Antep fıstığı şimdilerde üreticisinin yüzünü güldürmüyor. Ziraat Mühendisleri Odası tarafından ekonomik verime ulaşmasının en erken 15 yılı bulduğu belirtilen Antep fıstığı emeğin yoğun olduğu bir üründür. Fidan dikiminden aşılama, budamadan aşı temizliğine, gübrelemeden ilaçlamaya, toprak sürümünden bahçenin temizliğine kadar her aşaması emek ve üretimin girdileri için para ister. Gün doğumundan gün batımına kadar 40 dereceden fazla sıcaklığın altında tek tek toplanan Antep fıstığının işçilik sorunlarının yanı sıra sulama sorunları da yaşanan kuraklık nedeniyle yakıcı hale gelmiş ve rekoltenin de düşmesine sebep olmuştur.

Hal böyleyken, bütün tarım ürünlerinde olduğu gibi Antep fıstığı fiyatının da üreticileri tarafından değil aracılar tüccarlar ve ihracatçılar tarafından belirlenmesi önemli bir sorundur. Borçla üreten ve geçim derdinde olan üretici köylüler bir yıl boyunca emek verdikleri ter döktükleri ürünlerinin karşılığını alamadıkları gibi, artan ithalat baskısıyla hasatlarını aracıya, tüccara vermek zorunda kalıyorlar.

Bu bağlamda;

1- Bakanlığınızca yayımlanan “Tarım Ürünleri Piyasaları, Haziran 2023” raporuna göre ekim alanları, üretim ve ihracat artarken Antep fıstığı ithalatı da artmaktadır. Tarım ürünleri ithalatı söz konusu olduğunda Tarım Bakanlığı olarak hep üretim azlığı öne sürülse de Antep fıstığında dikkat çekici nokta üretimin arttığı yıllarda ithalat da artmaktadır. 78 bin tonla üretimin en az olduğu 2018-2019 sezonunda bile yeterlilik oranı %109 olduğuna göre üretim fazlaştıkça ithalatın artmasının sebebi nedir?

2- Adı geçen rapora göre üretim yeterliliği %100'den fazla olduğu ve son beş yılda hiçbir zaman Antep fıstığı tüketimi, üretimin üzerine çıkmadığı görülmektedir. Bu durumda ithalatla fiyat baskısı oluşturarak üretici köylünün ürettiği fıstığın fiyatının baskılanmak amaçlandığı görülmektedir. Böylece de artan ithalatla fıstık üreticisi köylüler ürünlerini ucuza satarken, kazanan aracı, tüccar ve ihracatçılar olmaktadır. Fıstık üreticisi köylülerin ürünlerini maliyetin üzerinde bir fiyat değerinde satarak, emeklerinin karşılığını aldıkları bir düzenleme neden yapılmamaktadır? Taban fiyat uygulaması ile TMO'nun piyasayı regüle etmek üzere fıstık alımı konusunda bir çalışma var mıdır?

3- Gaziantep'te seçimlerden önce 19 TL olan mazot seçimlerden sonra 39 TL'yi buldu. Sadece birkaç ayda mazottaki fiyat artışı %95 olurken ilaç ve gübredeki fiyatları katlanarak artmaktadır. Hal böyleyken artan girdi maliyetlerine bağlı olarak ve üreticileri birkaç tüccarın insafına bırakmamak üzere, taban fiyat uygulamasına geçilmesiyle birlikte gübre ve mazot desteğinin artırılması gerekmez mi? Bakanlığınızın bu konuda bir çalışması var mıdır?

4- Sulama sıkıntısı yaşanan bölgelerde sulama sistemlerinin kurularak fıstık üreticilerini desteklemek üzere ucuz, ulaşılabilir sulama suyu için neler yapılmaktadır?

5- Fıstık üreticisi köylülerin mağduriyetine yol açan kayıt dışı firma ve işletmelerin denetlenmesi için neler yapılmaktadır?

6- Komşu ülkelerden, sınırdan ve kaçak yollarla kayıt dışı fıstık girişinin engellenmesi için neler yapılmaktadır?

7- Fıstık üretiminin bilinçli bir şekilde üretim yapılması ve kendi aralarındaki birliği sağlayarak aracı ve tüccarlar karşısında ortak hareket edebilmelerini sağlamak üzere kooperatifleşmelerini teşvik etmek üzere bir çalışma var mıdır? Varsa neler yapılmaktadır?

8- Örgütlü toplumun gereği olarak başta Fransa ve Yunanistan olmak üzere pek çok ülkede üretici köylüler sendikalaşmışken ülkemizde köylülerin sendikalaşmasının önündeki engellerin kaldırılması ve sendikalaşmanın teşviki için bir çalışma var mıdır? Varsa neler yapılmaktadır.?